

Virussen en hygiëne

Ineke Stijger & Roel Hamelink

Inleiding

Het direct bestrijden van virussen in een plant is niet mogelijk. Daarom zal een aantasting in een teelt voorkomen moeten worden. Bij een bestaande aantasting moet verspreiding worden tegengegaan. Bij virussen overgedragen door vectoren (insecten, schimmels of aaltjes) zullen veelal gewasbeschermingsmiddelen worden ingezet om deze verspreiders te doden. Bij mechanisch overdraagbare virussen zullen vooral hygiëne maatregelen noodzakelijk zijn ter bestrijding van virusziekten.

Virussen

In verschillende gewassen komen virussen voor die gemakkelijk via handen, gereedschappen, kleding enz. worden verspreid voorbeelden zijn:

- *Odontoglossom*-kringvlekkenvirus (ORSV) en het *Cymbidium*-mozaïekvirus (CymMV) zijn de meest voorkomende en economisch belangrijkste virussen in orchideeën
- In komkommer komt het komkommerbontvirus (CGMMV) voor
- In tomaat komt sinds 1999 pepinomozaïekvirus (PepMV) voor

Hygiëneprotocol

Voor verschillende teelten (o.a. tomaat, komkommer en orchidee) en virussen zijn hygiëneprotocollen opgesteld met daarin een groot aantal maatregelen. Het gaat bij het voorkomen of beperken van een besmetting om het samenspel tussen de maatregelen.

De maatregelen zijn verdeeld in een aantal onderdelen en die kunnen niet strikt gescheiden worden gehouden maar lopen in elkaar over. Voorbeelden van onderdelen in het protocol zijn:

Teeltwisseling	Verwijderen oude gewas (organisch materiaal is belangrijkste bron van infectie)
Schoonmaken teeltruimte	Na verwijderen gewasresten teeltruimte uitspuiten, eventueel ontsmettingsmiddel gebruiken
Bedrijfsruimte	Schoonmaken en ook aandacht voor kantoren, kantine, kleedruimte, toiletten en douches
Klaarmaken teeltruimte	
Plantperiode	Ga uit van gezond plantmateriaal, gebruik altijd schone kleding en schoenen
Tijdens de teelt	Gewascontrole
Als besmetting heeft plaatsgevonden	Werkvolgorde